
Cuprins

EROI ȘI FAPTE DIN ISTORIA NAȚIONALĂ	3
O ISTORIE A DIVIZIEI 4 INFANTERIE „GEMINA”	3
ARMATA A 4-A ÎN PRIMUL RĂZBOI MONDIAL	4
CORPUL 6 ARMATĂ	7
ARMATA A IV-A ROMÂNĂ ÎN AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL	8
Campaniile din Est	8
Cucerirea Odesei	9
Actul de la 23 august și urmările sale	10
Campaniile din Vest	15
PERIOADA POSTBELICĂ. Anii 1945 – 1947	17
REGIUNEA a 3-a MILITARĂ. Anii 1947 – 1960	18
ARMATA a 3-a. Anii 1960 – 1979	19
ARMATA a 4-a. Anii 1979 – 1990	20
ARMATA a 4-a „TRANSILVANIA” . Anii 1990 – 2000	21
CORPUL 4 ARMATĂ TERITORIAL „MAREȘAL CONSTANTIN PREZAN”	22
Anii 2000 - 2008	22
DIVIZIA 4 INFANTERIE „GEMINA”. Anii 2008 - prezent	22
MISIUNILE EXTERNE ALE MILITARILOR DIVIZIEI 4 INFANTERIE GEMINA	23
Angola	23
Afganistan	23
Irak	25
Balcanii de Vest	26
NATO ÎN SECOLUL XXI	27
Originile alianței	27
Sfârșitul Războiului Rece	28
Modul de funcționare a Alianței	28
Extinderea NATO	29
MARI COMANDANȚI DIN ISTORIA	31

DIVIZIEI A 4-A INFANTERIE „GEMINA”	31
Constantin Prezan (1861-1943)	31
Traian Moșoiu (1868-1932)	32
Gheorghe Avramescu (1884-1945).....	33
Nicolae Dăscălescu (1884-1969).....	34
Dănilă Papp (1868– 1950).....	36
Alexandru Hanzu (1871-1949)	36

EROI ȘI FAPTE DIN ISTORIA NAȚIONALĂ

O ISTORIE A DIVIZIEI 4 INFANTERIE „GEMINA”

- continuatoarea tradițiilor Armatei a 4-a-

Armata a 4-a (de Nord) s-a înființat în noaptea de 14/15 august 1916 prin Înaltul Decret nr. 2784, semnat de regele Ferdinand I al României.

Primul comandant a fost generalul de divizie Constantin Prezan (1861 – 1943), cel care, în 1930, a fost distins cu gradul suprem de mareșal.

Punctul de comandă al Armatei a 4-a a fost stabilit la Bacău. Avea în componere Diviziile¹ 7, 8 și 14 Infanterie, Brigada² 3 Mixtă, Brigada 4 Călărași, Divizia 2 Cavalerie, trupe și servicii ale Corpului 4 Armată din Iași.

În campania militară din Carpații Orientali și din Transilvania au mai intrat în subordine, temporar, Diviziile 6 și 15 Infanterie, ultima fiind numită și „Divizia de Fier”, comandată de generalul de brigadă Eremia Grigorescu, cel care s-a acoperit de glorie în bătălia de la Oituz, sub deviza „Pe aici nu se trece!”.

La 10 noiembrie 1916, la comanda Armatei a 4-a (de Nord) este numit generalul de brigadă Constantin Christescu, iar la 5 decembrie 1916, Comandamentul Armatei a 4-a și-a încetat activitatea. Marile unități și unitățile din subordine au fost repartizate Armatelor 1 și 2 Române, sub comanda cărora au participat la marile bătălii de la Mărăști, Mărășești și Oituz din vara anului 1917.

¹ Divizia este o mare unitate de nivel tactic din forțele armate ale unui stat. O divizie de infanterie din armatele moderne este compusă, de regulă dintr-un număr de 2-3 brigăzi de infanterie și un număr de unități și subunități de sprijin de luptă (artilerie, geniu, aviație etc.) și sprijin (logistică, transporturi etc.). Efectivul unei divizii variază între 10.000-30.000 militari.

² Brigada) este o unitate militară de proporții mari formată din două sau mai multe regimente, batalioane și divizioane. În mod tipic este formată din 3-6 batalioane și numărul militarilor este între 2.000-4.000 de militari, comandați de obicei de un colonel sau general de brigadă.

ARMATA A 4-A ÎN PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

Anul 1916

Chiar în ziua înființării, cele trei armate române – 1, 2 și 4 (de Nord) - s-au angajat în operația strategică pentru eliberarea Transilvaniei pe întregul front, de-a lungul Carpaților Orientali și Meridionali.

Armata a 4-a (de Nord) avea un raport de forțe – general și pe direcții – favorabil, în măsura să-i asigure succesul. Ea dispunea de: 70 B.I., față de 17 ale inamicului; 35 escadroane de cavalerie, față de 3 ale adversarului; 61 baterii de artilerie, față de 9 ale D. 61 austro-ungare.

Armata de Nord a reprezentat poate singurul caz de bună gestiune a forțelor militare românești în preajma declanșării ofensivei. Încă din perioada neutralității, generalul Constantin Prezan, comandant al Corpului 4 de la Iași, a luat decizia instalării cartierului său general la Bacău, pentru a fi mai aproape de trupele care se constituieră în grupuri de acoperire în trecătorile din Carpații Orientali. Și-a constituit echipa de conducere avându-l ca șef de stat major pe colonelul Iacob Zadik, începând cu data de 1/14 octombrie 1914, iar ca șef al biroului operații pe căpitanul Ion Antonescu, începând din ziua de 1/14 aprilie 1915. Aceștia au rămas pe aceleași funcții și după constituirea Armatei de Nord. Situația de la această armată poate fi considerată un model de rezolvare a unei probleme de comandament la intrarea în război, astfel putând fi explicate și succesele acestei structuri în toamna anului 1916, atât în faza ofensivă, cât și în cea defensivă a campaniei.

Ofensiva a început prin „deschiderea” trecătorilor de către trupele de acoperire, care au trecut la acțiune chiar în seara zilei de 14 august 1916, la orele 21.00, cu misiunea de a ocupa pozițiile inamice situate la circa 15 km dincolo de „frontiera” dintre Moldova și Transilvania.

Operația ofensivă de sine stătătoare a Armatei a 4-a (de Nord) s-a desfășurat în trei etape.

Prima etapă a cuprins acțiunile din 15–20 august, în care ostașii Diviziei 14 Infanterie au pătruns prin trecători astfel:

- Grupurile „Bistrița”, „Bistricioara” și „Bicaz” (fiecare de valoare a 5 batalioane de infanterie și 1 - 3 baterii de artilerie) au atacat în lungul trecătorilor, au respins inamicul și au ieșit pe aliniamentul: vf. Calimănel, Bilbor.
- Ostașii Diviziei 7 Infanterie, încadrați în grupurile „Ghimeș” și „Uz”, au respins inamicul ajungând în gara Ghimeș, pe pantele estice ale munților Nemira.
- Brigada 15 Infanterie, ce constituia grupul „Oituz”, a eliberat localitatea Bretcu, iar la 17 august a respins inamicul din Tg.Secuiesc.

- Divizia 2 Cavalerie a acționat în lungul văii Oituz, a depășit trupele Brigadă 15 Infanterie și a atins aliniamentul Bixad, Sf. Gheorghe, Moacsa, ieșind în Valea Oltului.

Etapa a doua, din 21–28 august, a început prin ofensiva Diviziei 14 Infanterie, care a eliberat Toplița cu forțele din dreapta și a ieșit cu flancul stâng în Depresiunea Giurgeului.

- Divizia 8 Infanterie, introdusă în operație între Diviziile 14 și 7 Infanterie, a eliberat orașul Gheorghieni, ieșind cu centrul pe aliniamentul Lăpușna și cu flancul stâng în pasul Bucium.

La încheierea etapei, Armata a 4-a (de Nord) ieșise pe aliniamentul Toplița, vf. Bătrâna (1.634 m), pasul Bucin, Muntele Cucului, imediat vest Bixad, pe care a trecut la apărare.

Etapa a treia, 29 august–13 septembrie, s-a caracterizat prin eforturile făcute de comandamentul armatei pentru consolidarea flancului drept în vederea cooperării cu armata rusă, iar cu flancul stâng să dezvolte ofensiva și să elibereze localitatea Odorhei, în scopul scurtării frontului și asigurării legăturii cu Armata a 2-a Română.

Lupte dârze, în teren greu, au desfășurat militarii din Diviziile 14, 8, 7 Infanterie, și a Diviziei 2 Cavalerie, în urma cărora Armata a 4-a (de Nord) a atins aliniamentul: sud Vatra Dornei, est Răstolița, est Sovata, Praid, inclusiv Odorhei, după care a trecut la apărare. Ea a eliberat zone importante din estul Transilvaniei (cu o suprafață de 12.000 kmp), realizând o pătrundere în dispozitivul inamic de 100 km, într-un ritm mediu de 2 – 3,5 km pe zi, iar frontul inițial de 270 km a fost redus la 150 km.

La 8 septembrie ajungea la Târgu Mureș generalul german Curt von Morgen, decis să îi arunce înapoi pe români. Încercările sale nu au fost însă încununate de succes la început, moralul românilor fiind foarte bun. Falkenhayn i-a ordonat lui Morgen să adopte poziții defensive, cele două armate din sud fiind ținta principală a germanilor. Sarcina lui Morgen a devenit mai ușoară, odată cu ordinul venit de la Marele Cartier General Român, de a opri ofensiva în Transilvania, din cauza situației dificile de pe frontul dunărean. Punctul de vedere al mareșalului Prezan a fost prezentat în cadrul unui Consiliu de Război pentru ziua de 2/15 septembrie 1916 la Periș, plecând tocmai de la scopul politic și militar prevăzut în planul de campanie, de la situația favorabilă în care se găseau trupele armatei române din Transilvania la acea dată pentru continuarea ofensivei, dar și de la riscurile la care se expuneau dacă nu se realiza cucerirea unor aliniamente care să asigure legătura de cooperare până la nivel tactic a grupărilor celor trei armate, scurtarea liniei frontului și realizarea unei densități corespunzătoare de forțe și mijloace, de front și în adâncime pentru diviziile din eșalonul întâi. Trebuie avut în vedere că, la data când se ordonase deja oprirea temporară a ofensivei în Transilvania și se prefigura o mutare a efortului pe direcția secundară de acțiune, diviziile aveau o capacitate de luptă completă, terminând de câteva zile mobilizarea și concentrarea în raioanele stabilite, existând premisele ca ofensiva acestora să se desfășoare într-un ritm mai mare decât până la acea dată. În cadrul Consiliului de Război, generalul Constantin Prezan „a fost de părere să se continue cu energie ofensiva în Transilvania, pentru atingerea primului scop pe care Marele Cartier General îl urmărea prin

proiectul de operații: concentrarea forțelor pe Mureșul de mijloc. Să se țină Dobrogea și să se ia măsuri a se constitui cât mai neîntârziat baza noastră de operațiuni în Moldova”.

O propunere importantă a generalului Constantin Prezan, însușită de către participanții la Consiliul de Război, a fost cea privind începerea evacuării resurselor umane și materiale din zona etapelor armatelor către Moldova. Ideea pe care generalul Constantin Prezan o lansa era legată nemijlocit de gândirea sa predictivă în privința unui posibil curs al operațiilor militare pe frontul român: „Izolarea în care ne găseam, situația strategică defavorabilă care rezulta din această izolare și lipsa de spațiu pentru trupele care operau între Dunăre și Carpați, constituiau argumente suficient de puternice care ne impuneau să ne gândim că nu este exclusă o înfrângere și, prin urmare, datoria noastră era să căutăm a ne îmbunătăți cât mai repede situația, lărgind spațiul și să luăm măsuri a ne pune, din vreme, baza noastră acolo unde logica o impunea, în Moldova”. Însușindu-și propunerea generalului Constantin Prezan, la 3/16 septembrie 1916, Marele Cartier General a ordonat Comandamentului General al Etapelor ca, de comun acord cu comandanții de armată, să evacueze, treptat, în Moldova depozitele de subzistență, muniții și echipament aflate în Oltenia și Muntenia.

Ulterior Consiliului de Război, Prezan a dat ordin armatei de a se fortifica și a intra în defensivă, având loc doar lupte locale între diverse unități.

Din cauza schimbărilor majore pe frontul de sud, la Dunăre și Marea Neagră, și a nevoilor pentru manevra de forțe și mijloace pe direcțiile amenințate, ofensiva armatelor române a fost oprită, la ordin.

Anul 1917

Deși Armata a 4-a (de Nord) a fost desființată la 5 decembrie 1916, marile unități și unitățile din compunerea ei se vor acoperi de glorie în marile bătălii ale anului 1917.

În operația ofensivă a Armatei a 2-a Române, de la Mărăști, din 11–17 iulie 1917, s-au distins și bravii ostași ai Diviziei 8 Infanterie, care au dus lupte deosebit de grele pentru cucerirea înălțimii Arșița, a crestei Cornu Măgurii și muntelui Cașin.

În operația de apărare a Armatei 1, de la Mărășești, din 24 iulie–6 august 1917, precum și în ripostele ofensive, a luptat și Divizia 14 Infanterie, la flancul stâng al dispozitivului Corpului 3 Armată, între pădurea Calini și malul Siretului.

În sfârșit, în bătălia Armatei a 2-a Române, de la Oituz, din perioada 26 iulie–22 august 1917, alte două mari unități din fosta Armata a 4-a (de Nord), Diviziile 7 și 8 Infanterie, comandate de generalii de brigadă Nicolae Ruginschi și Ion Pătrașcu, au fost angajate într-o puternică confruntare cu forțele germane și austro-ungare.

După 50 de zile de lupte la Mărăști, Mărășești și Oituz, șeful misiunii militare franceze sublinia că „subordonații și colaboratorii mei au o pildă în atitudinea și bravura ofițerilor și

soldaților români, care atrag în acest moment admirația tuturor armatelor aliate și cărora chiar dușmanii le aduc omagiul lor”.

Anii 1918 și 1919

La 10 decembrie 1918, cu Ordinul nr. 807 al Marelui Cartier General, se constituie, la Sibiu, Comandamentul Trupelor din Transilvania, la comanda căruia a fost numit generalul Traian Moșoiu (fostul comandant al Diviziei 7 Infanterie), iar în funcția de șef de stat major, generalul Ștefan Panaitescu (fostul comandant al Brigăzii 4 Infanterie). Punctul de comandă a fost stabilit la Sibiu, unde era și Guvernul Românesc al Transilvaniei. Noua structură de armată avea în componere patru divizii (6 și 7 Infanterie, 1 și 2 Vânători de Munte) cu circa 15.000 de combatanți.

În lunile decembrie 1918–ianuarie 1919, acțiunile trupelor române s-au desfășurat între râul Mureș și Munții Apuseni, pentru a obliga Ungaria să respecte deciziile Puterilor Aliate. Ulterior, prin înființarea, la 8 februarie 1919, a Corpul 6 Armată (cu Diviziile 16, 17 și 20 Infanterie) și a Corpul 7 Armată (cu Diviziile 18, 19 și 21 Infanterie), se va desfășura campania din Munții Apuseni, până la granița de vest a României, în perioada 16 aprilie–2 mai 1919.

În vara anului 1919, din 30 iulie până în 6 august, s-a desfășurat operația ofensivă a Armatei Române din Câmpia Tisei, finalizată cu ocuparea capitalei ungare, la 3 august. Trupele române din Transilvania, comandate de generalul Gheorghe Mărdărescu, au rămas pe teritoriul Ungariei până la 22 noiembrie 1919, retrăgându-și ultimele unități în garnizoanele de reședință din țară în perioada 14 februarie–28 martie 1920.

Anii 1920 și 1921

Sunt anii în care Marele Cartier General s-a desființat, iar corpurile de armată și diviziile au intrat în „atribuțiile prevăzute de legi și regulamente pe timp de pace”. Comandamentul Trupelor de Vest (pentru Transilvania) și Comandamentul Trupelor de Est (pentru structurile militare dislocate la est de Prut), înființate în anul 1919, au continuat să existe până la 1 aprilie 1921, când au fost desființate. Comandanții Comandamentului Trupelor de Vest au fost generalii Arthur Văitoianu și Nicolae Petală.

CORPUL 6 ARMATĂ PERIOADA INTERBELICĂ

Anii 1921 - 1939

În perioada interbelică, în Transilvania a funcționat Inspectoratul General de Armată nr. 3, care avea în subordine Corpurile 6 și 7 Armată.

Până la 1 aprilie 1921, când s-a desființat Comandamentul Trupelor de Vest, la comanda Corpului 6 Armată (și a structurilor anterioare) s-au aflat generalii Constantin Prezan, Constantin Christescu, Traian Mosoiu, Gheorghe Mardarescu, Nicolae Petala și Arthur Văitoianu.

După 1 aprilie 1921 și până la 23 martie 1939, C. 6 A. a fost comandat de generalii Nicolae Petala, Danilă Pop, Alexandru Hanzu, Ioan Prodan, Dumitru Motas, Gheorghe Florescu și Christea Vasilescu, eminenți conducători militari, despre care Octavian Goga scria că „în perioada interbelică, în Cluj și în Transilvania, toți comandanții au săvârșit o operă de mari proporții și de unanimitate prețuire”.

Din C. 6 A. făceau parte Divizia 16 Infanterie (Dej), Divizia 17 Infanterie (Oradea) și Divizia 20 Infanterie (Târgu-Mureș).

În condițiile agravării rapide și accentuate a situației internaționale, cu deosebire în vecinătatea României, la 22 septembrie 1939, Armata a 4-a, recent înființată, a devenit Comandamentul Grupului de Armate nr. 1 din Transilvania.

ARMATA A IV-A ROMÂNĂ ÎN AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

Armata a 4-a Română a fost singura structură operativă care s-a aflat neîntrerupt pe front, de la Prut la Volga și de la Stalingrad în Munții Boemiei, lângă Praga, din iunie 1941 până în mai 1945.

Campaniile din Est

La 22 iunie 1941, dispusă pe linia Prutului în cadrul Grupului de Armate „General ANTONESCU”, Armata a 4-a Română, comandată de generalul de corp de armată Nicolae Ciupercă, se găsea, cu Corpurile 3, 5 și 11 Armată, dispusă între gura Siretului și Comarna (sud-est Iași). De aici a pornit bătălia pentru linia Prutului și campania pentru eliberarea Basarabiei, care s-a încheiat la 26 iulie. Un comunicat oficial al președinției Consiliului de Miniștri arăta că, după 35 de zile de lupte neîntrerupte, pierderile armatelor române în luptele din Bucovina de Nord și Basarabia au fost de 1.268 ofițeri, 568 subofițeri și 2.971 trupă (morți, răniți și dispăruți).

În perioada 26 iulie–7 august 1941, Armata a 4-a a dus bătălia pentru cucerirea liniei Nistrului, forțând fluviul în zona Tighina – Dubăsari. După respingerea forțelor Armatei a 9-a sovietice în toate sectoarele frontului, marile unități române au ieșit cu elementele înaintate la țărmurile Mării Negre, la 40–50 km nord-vest de Odessa.

Cucerirea Odesei

Marea ofensivă a armatei române, cu sprijin și indicații tactice germane, pentru cucerirea Odesei, a fost declanșată la 3 august 1941, când al 4-lea Corp de armată, comandat de generalul Nicolae Ciupercă, a trecut Nistrul, flancat de al 5-lea Corp, format din Divizia a 15-a de Infanterie, Brigada 1-a de cavalerie și Divizia 1-a blindată, care l-a traversat între Tighina și Dubăsari, conform planurilor de luptă elaborate de mareșalul Antonescu personal - ordinul operativ nr. 31 al Marelui Stat Major emis la 8 august 1941, care cerea Armatei a 4-a să cucerească Odesa „din mers”. Realitatea de pe front nu a corespuns cu planurile optimiste, ofensiva a fost oprită, orașul dovedindu-se mai greu de cucerit decât se presupusese.

Pe 3 septembrie, generalul Ciupercă (din grupul de generali care considerau că armata română nu ar fi trebuit să treacă Nistrul și să invadeze teritorii aflate în afara graniței internaționale a României) trimitea un memoriu lui Antonescu în care raporta despre condițiile precare ale diviziilor din prima linie, extenuate după o lună de ofensivă permanentă, despre moralul scăzut al soldaților din cauza luptelor pe pământ străin și despre planurile de atac inadecvate condițiilor de pe teren. Ciupercă mai raporta că aproape toate diviziile din primul eșalon se găsesc la limita posibilităților lor ofensive și propunea un plan de luptă alternativ. Antonescu și șeful marelui stat major, generalul Alexandru Ioanițiu, au respins memoriul. În cele două asalturi asupra Odesei făcute conform planurilor lui Antonescu, Armata 4 a suferit pierderi mari, de 58 855 de militari, din care 11 046 morți, 42 331 răniți și 5 478 dispăruți.

Pe 9 septembrie, generalul Ciupercă (împreună cu șeful statului său major, generalul de brigadă Nicolae Pălăngeanu) a fost înlocuit cu generalul Iacobici, ministrul de război din acel moment, care a primit directive clare să execute fără discuții ordinele primite. După Antonescu, motivul acestei situații deplorabile a fost „lipsa spiritului ofensiv și încrederea în capacitatea de luptă a armatei române”. Succesele lui Iacobici au fost și ele, minime, mai ales după ce artileria a încetat lupta din lipsă de muniții, așa că pe 22 septembrie 1941, după moartea într-un accident a generalului Ioanițiu, el a fost rechemat la București și numit șef al marelui stat major al armatei. Ulterior, față de împotmolirea ofensivei române, planul respins al generalului Ciupercă a fost adoptat și a dus la cucerirea Odesei.

La 16 octombrie 1941, ora 10.30, patrula avansată ale Diviziei a 7-a de infanterie au intrat în Odesa, iar la ora 16.00 detașamentul Eftimiu a ocupat portul, marcând cucerirea orașului. Simultan au intrat în oraș și trupe germane.

Armata a 4-a, în efectivele căreia au luptat, între 8 august și 16 octombrie, 340.223 de combatanți, a suferit o pierdere de 92 545 de soldați (17 729 morți, 63 345 răniți și 11 471 dați dispăruți). Sovieticii au raportat 41 268 de pierderi: 16 578 morți și dispăruți și 24 690 răniți. Ei au mai evacuat din oraș circa 350 000 soldați și civili.

După cucerirea Odesei, Antonescu a ordonat retragerea Armatei a 4-a pentru refacere (în realitate, această armată decimată nu a mai fost refăcută și în scurt timp după participarea la

„Parada Victoriei” de la București, contingentele au fost lăsate la vatră) lăsând în loc unități secundare. Garnizoana orașului a fost preluată de Corpul 2 de armată, sub comanda generalului Nicolae Macici).

În toamna anului 1942, Armata a 4-a, comandată de generalul Constantin Constantinescu-Klaps încă din noiembrie 1941, se afla în fața unor drame în Stepa Calmucă. Corpul 6 Armată, cu Diviziile 1, 2, 4, 18 și 15 Infanterie, și Corpul 7 Armată, cu Diviziile 5 și 8 Cavalerie, au desfășurat numeroase marșuri și operații ofensive, până în fatidica zi de 20 noiembrie 1942, când s-a declanșat, în fâșia lor de acțiune, contraofensiva sovietică ce va răsturna decisiv frontul la Stalingrad (unde și-au dat viața zeci de mii de militari ai Armatei a 4-a).

A urmat lupta în încercuire și pentru ieșirea din încercuire, retragerea prin luptă pe o distanță de 500 de km, în 25 de zile și demobilizarea Armatei a 4-a în zona Iașiului.

După o perioadă de refacere și completare, după 23 august 1944, Armatei a 4-a române îi va fi hărăzit să participe la alte campanii pe frontul de vest.

Actul de la 23 august și urmările sale

În ziua crucială de 23 august 1944 când România, prin hotărârea Regelui Mihai, a schimbat atitudinea politică, intrând în conernul alianțelor sale dintotdeauna, Armata Română, compusă din:

- 29 Divizii cu efectiv de război,
- 20 Divizii de recruți, zise de instrucție,
- 1 Corp Aerian și 10 Regimente Art. Aeriană,
- 2 Divizii Marine,
- 37 Școli Militare de toate categoriile,
- 3 Centre de Instrucție,

se găsea în următoarea situație:

a) Pe front, de la Marea Neagră până în Bucovina 22 Divizii, cu efectiv de război, Corpul Aerian și 2 Divizii Marine, constituind două Armate: Armata 3 și Armata 4.

b) Pe frontiera ungară, de la Brașov până la Cravița: 5 Divizii cu efectiv de război, 5 Divizii de recruți (de instrucție), 9 școli militare de ofițeri și subofițeri, dispuse în trei grupuri:

- un grup în regiunea – T. Severin – Timișoara – Arad,
- un grup în regiunea – Sibiu – Deva – Beiuș – Alba Iulia,

– un grup în regiunea – Braşov – Sighişoara – Tg. Mureş – Turda.

c) În interior şi de-a lungul Dunării: 2 Divizii cu efectiv

de război şi 15 Divizii de recruţi (instrucţie), în zonele: Piteşti

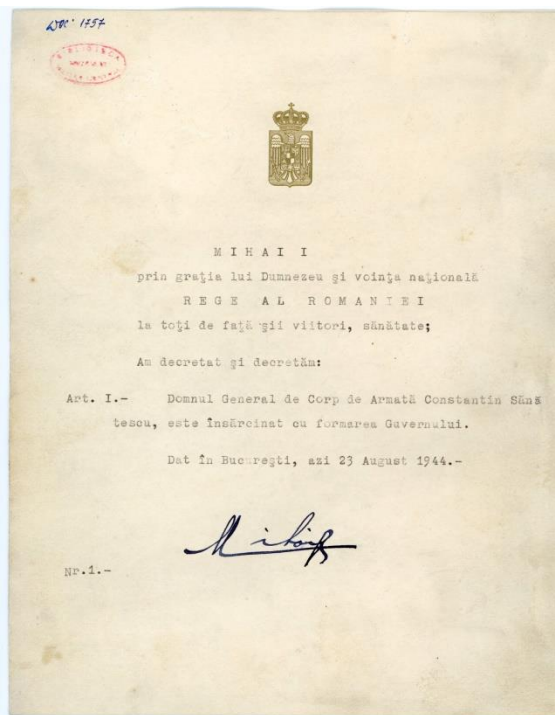
– Craiova – Caracal, Bucureşti – Giurgiu, Valea Prahovei şi

Cernavodă – Constanţa.

Această dispunere a forţelor române este de o importanţă covârşitoare pentru desfăşurarea operaţiunilor de mai târziu, fiindcă ea a permis trecerea cu cea mai mare uşurinţă şi în timpul cel mai scurt la luarea măsurilor necesare prin schimbarea de la 23 august. Într-adevăr: cu trupele aflate în interior s-a trecut fără pierdere de vreme la curăţarea teritoriului de germani şi s-a făcut supravegherea Dunării, iar cu trupele din Ardeal, s-a făcut acoperirea şi s-au oprit atacurile germano-maghiare.

Dar acest dispozitiv nu a fost o simplă întâmplare. Documentele existente dovedesc că Marele Stat Major, prin măsurile anterior luate, a întrevăzut ipoteza când Armata s-ar fi putut găsi alături de Aliaţi. La 24 august, ora 4 dimineaţa, focul, contra trupelor sovietice, încetează pe tot frontul românesc, în timp ce ofensiva Frontului 2 Ucrainean general Malinovski şi Frontului 3 Ucrainean general Tolbuhin, începută în ziua de 19 august, continuă să înainteze fără încetare, către obiectivul ce şi-a propus: distrugerea forţelor germane.

Pe front, trupele române se găsesc în situaţia cea mai critică în care s-a putut afla vreodată o armată. În sectoarele de spărtură Iaşi – Bacău şi Chişinău – Bolgrad, ele sunt larg depăşite de forţele sovietice; în restul sectoarelor sunt amestecate cu trupele germane, încercuite şi dezarmate sau în retragere peste câmp şi peste drumuri într-o învălmăşeală de nedescris. Micile unităţi sunt izolate de marile unităţi din care fac parte: legăturile între comandamente rupte; aprovizionările sistate; altfel zis o situaţie din cele mai grele şi mai apăsătoare, într-o atmosferă de confuzie generală. În interior, poziţia trupelor române nu era mai fericită, aproape în toate garnizoanele găsindu-se trupe germane, mai numeroase în zona Constanţa – Feteşti, în împrejurimi de Bucureşti, şi în regiunea petroliferă Ploieşti – Târgovişte, unde unităţi române stau într-un sistem de apărare, intercalate cu cele germane.

Decretul de formare a Guvernului Sănătescu

Pentru oricare altă Armată situația aceasta ar fi fost fără ieșire. Singura Armata Română, conștientă și disciplinată, dând ascultare poruncii regale și instinctului său viguros, care n-a dezmințit-o niciodată, a știut să-și aleagă calea salvatoare și să treacă grabnic și cu toată lealitatea alături de Aliați, până la victoria finală. Nu se semnalează în tot acest timp, niciun comandant sau vreo unitate cât de mică, care să fi luat o atitudine potrivnică sau să fi făcut vreo defecțiune, care să fi dat naștere la lupte fratricide așa cum s-a întâmplat în Italia, Franța, Iugoslavia, Polonia și alte țări.

În ziua de 24 august, de la ora 10, România se consideră în război cu Germania și Ungaria. Pe baza Directivei Operative din seara de 23 august, dată de generalul Mihail Gh., șeful Marelui Stat Major și în același timp delegat de M.S. Regele cu comanda tuturor forțelor de uscat, aer și marină, se intră imediat și direct în prima fază a acestui nou război.

FAZA I-a, care se referă la curățarea teritoriului și acoperirea frontierei Ardealului, cuprinde două perioade:

Prima perioadă, (de la 24 august la 6 septembrie 1944) în care trupele române au operat absolut singure, independent de conducerea comandamentului sovietic.

A doua perioadă, (de la 7 septembrie la 20 septembrie 1944) în care trupele române, constituind Armata 1-a și Armata a 4-a au intrat sub ordinele operative ale Frontului 2 Ucrainean, comandat de Mareșalul Malinovski.

Perioada 1-a cuprinde două acțiuni suprapuse în timp, dar separate în spațiu și anume:

- O acțiune mai scurtă, de curățarea teritoriului, care a durat 8 zile.
- O acțiune mai lungă, de acoperire a frontierei Ardealului, contra atacurilor inamice din Vestul și Nord-Vestul țării, care a durat 12 zile.

În ziua de 23 august, pe tot cuprinsul țării se găseau următoarele forțe germane:

– pe front: 26 Divizii germane, dintre care 2 Divizii blindate, cu un efectiv de circa 556 mii oameni.

– în interior: mai multe grupuri de forțe germane, de importanțe diferite, cel mai de seamă în regiunea București – Ploiești – Câmpina – Târgoviște; apoi în regiunile: Slobozia – Călărași – Cernavoda – Constanța; Roșiori – Alexandria – Zimnicea – Giurgiu; T. Severin – Caransebeș – Reșița – Baziaș; Aiud – Sibiu; precum și mici garnizoane, aproape în toate orașele; toate aceste grupuri numărând circa 56.000 oameni. Tot teritoriul țării trebuia curățat de aceste trupe inamice în timpul cel mai scurt, și în realitate așa s-a petrecut. Începută în dimineața de 24 august, operațiunea de curățare a luat sfârșit pe tot cuprinsul țării în seara de 31 august.

În București și în împrejurimi se afla cea mai mare grupare de forțe germane din „zona de interior” a României: circa 8.000, respectiv, 6.000 de militari germani. Pentru înfrângerea lor,

Comandamentul Militar al Capitalei (comandant: generalul Iosif Teodorescu) a constituit două grupări de forțe: „interioară” și „exterioară, care urmau să desfășoare acțiuni militare în Capitală și mai ales la nord de oraș și să nu permită intervenția puternicei grupări inamice din zona Băneasa-Otopeni. Pentru a asigura succesul deplin al acțiunii, șeful Marelui Stat Major român, generalul Gheorghe Mihail a ordonat deplasarea spre București a Diviziei 9 infanterie din Dobrogea și a altor unități din vestul Munteniei, fapt care a făcut ca, în final, totalul efectivelor române din zona Capitalei să se ridice la circa 40.000 de oameni. La rândul său, după primele ore de derută și surprindere, care au urmat trecerii României de partea Națiunilor Unite, Comandamentul german a trecut la constituirea unor „puncte tari” de rezistență în interiorul orașului și a format în exterior, în special în partea de nord, puternice nuclee de forțe, întărite în zilele următoare cu elemente transportate pe calea aerului din Iugoslavia, care au primit misiunea să-și deschidă cu orice preț drum spre București. Concomitent, germanii au recurs la bombardarea violentă, cu aviația, a obiectivelor militare și civile din Capitală, provocând mari daune materiale și pierderi de vieți omenești.

Cu toate acestea, desfășurarea luptelor din București și împrejurimi a fost permanent sub controlul ferm al Comandamentului român care, procedând la o judicioasă distribuire a forțelor și mijloacelor de luptă, a dispus blocarea concomitentă și atacarea succesivă a focarelor de rezistență germane, fapt care a antrenat inclusiv lupte de stradă. În unele zone, trupele germane au fost dezarmate în urma unor somații ultimative. Cele mai grele lupte s-au desfășurat în zona localului Prefecturii Ilfov de pe Splaiul Independenței (unde își avea sediul Misiunea Militară Germană pentru Armata Aerului), la Școala Superioară de Război (unde funcționa Misiunea Militară Germană pentru Armata de Uscat), în cartierele Rahova, Cotroceni, Șerban Vodă etc., precum și la barierele orașului, în special la Băneasa și la ieșirea spre Alexandria. Prin lupta militarilor români, trupele germane din București au fost înfrânte în cea mai mare parte până în seara zilei de 25 august 1944. Până la acea dată, forțele române dislocate la nord de București au desfășurat lupte de apărare, de fixare și de hărțuire a trupelor inamice pentru a le împiedica să pătrundă în Capitală. Apoi, cele două grupări de forțe menționate au declanșat atacul decisiv, concentric, asupra forțelor inamice din zona Băneasa, Pipera și Otopeni. Sub presiunea continuă a trupelor române, în noaptea de 27 spre 28 august 1944, resturile forțelor germane au rupt lupta și s-au retras spre nord, fiind capturate la 28 august la Gherghița (25 km sud-est de Ploiești) de unități ale Armatei 4 române, repliate de pe frontul din Moldova. Concomitent cu puternicele lovituri primite din partea trupelor române, un rol important în slăbirea dispozitivului de luptă german de la nord de București l-a avut și bombardamentul efectuat de avioanele americane, în după-amiaza zilei de 26 august 1944, care decolaseră de pe aerodromurile din sudul Italiei. Bătălia pentru București a fost astfel câștigată pe deplin de către trupele române, înainte ca forțele sovietice să pătrundă în Capitală, la 30 august. În timpul acțiunilor militare au fost capturați circa 7.000 de militari germani, între care 500 de ofițeri și 1.200 de subofițeri. Pierderile trupelor române s-au ridicat la aproximativ 1.400 de militari uciși și răniți. Lichidarea puternicei grupări de forțe germane din zona Capitalei a avut o importanță strategică deosebită,

înlăturându-se într-un timp foarte scurt și definitiv pericolul instituirii unui control militar german, cu consecințe imprevizibile pentru desfășurarea imediată a evenimentelor.

În regiunea petroliferă, unde trupele germane erau organizate mai dinainte în adevărate centre de rezistență, împrejurul localităților, nodurilor de comunicație și accidentelor mai importante de teren, luptele sunt date în condiții mult mai grele, trebuind ca trupele române care făceau parte din același dispozitiv de apărare să execute mai întâi o operațiune de descleștare, și apoi libere pe acțiunile lor, să atace. Și aici trupele române au înfrânt, până în seara de 31 august, toate rezistențele germane. Orașul Ploiești a fost despresurat, în ziua de 29 august, cu ajutorul Diviziei a 18-a română care venise de pe frontul moldovean, și a unităților de tancuri sovietice. Lupte importante au mai avut loc în zona T. Severin – Vârciorova, unde trupele germane au primit ajutoare de pe teritoriul iugoslav; de asemenea în zona podurilor Fetești – Cernavoda și în zona Constanța; peste tot rezistențele inamicului fiind înfrânte. Astfel încât în ziua de 31 august, adică după opt zile, ceea ce poate fi socotit ca un record, operațiunea de curățare a luat sfârșit pe tot cuprinsul țării, soldându-se cu 56.000 prizonieri, dintre care 14 generali, 1.228 ofițeri, 6.706 subofițeri, și un numeros material de război. În seara aceleiași zile, ca o consfințire a terminării misiunii de curățare, șeful M.St. Major raporta următoarele: «Misiunea dată Armatei Române de către Guvernul M. Sale Regele a fost adusă la îndeplinire în opt zile, după lupte foarte grele. Țara a fost eliberată de trupele germane... Repeziciunea cu care s-a executat această misiune se datorește adâncului devotament al Armatei față de M.S. Regele, precum și iubirii de libertate pentru țară și neam. Armata este gata pentru noi misiuni. General Mihail».

Este de subliniat în această operațiune, ca și în cele următoare, că toată suflarea ostășească românească, aflată la acea dată: ofițeri, subofițeri, soldați, recruți, auxiliari, elevi de școli militare, au luptat toți ca unul și unul ca toți, pentru eliberarea solului național. Este iarăși de observat că România este singura țară care și-a curățat teritoriul de inamic, cu propriile sale mijloace, spre deosebire de celelalte țări, unde curățarea s-a făcut în cea mai mare parte de către Aliați. Paralel cu operațiunile de curățare duse de Armata Română, în interiorul țării, armatele sovietice de pe frontul Moldovei, la care s-au alăturat cele dintâi unități române reorganizate: Divizia 103 Vt. de Munte și Detașamentul blindat, au capturat și distrus 24 Divizii germane, din totalul de 26 Divizii existente (două divizii reușind să se retragă peste munți, din Bucovina în Ardeal). Și astfel toate forțele germane din România, cu un efectiv de circa 612.000 oameni, au dispărut ca prin minune, lăsând larg deschisă calea uriașei ofensive sovietice.

Pe când trupele române din interior dădeau lupte crâncene pentru curățarea țării de forțele germane, trupele române din Ardeal: 10 Divizii, (de Infanterie, Vânători de Munte și Cavalerie), 9 Școli Militare și 2 Centre Instrucție constituind Armata 1-a Română, eclerate și acoperite de mai multe unități de aviație ocupau, în primele 48 de ore, întreaga frontieră din Ardeal și Banat în lungime de 1.400 Km, dintre care 520 Km de front foarte activ, în scopul de a îndeplini spinosul și importantul rol de acoperire. Ne găsim astfel, și numai în interval de 48 de ore cu frontul de luptă, din Est, în Vestul țării. De la 24 august și până la 6 septembrie, au avut loc, în această parte, câteva lupte locale, mai importante în zona Brașov, și în sectorul Dunării de Sus,

trupele române reușind să oprească orice fel de infiltrație sau pătrundere inamică, mai importante, dincoace de frontieră.

La adăpostul Armatei 1-a, care face astfel acoperirea, armatele sovietice își execută nestingherit marșurile strategice prin România până dincolo de defileurile Carpaților, găsite libere de orice ocupație inamică, datorită măsurilor energice și la timp luate, de Înaltul Comandament Român.³

Campaniile din Vest

A treia campanie în Ardeal a Armatei a 4-a (după cele din anii 1916 și 1919) a început „din mers”, după „desprinderea de pe frontul Moldovei și intrarea în luptă, alături de forțele sovietice, în sud-estul Transilvaniei”.

Deplasată deja la nord de Carpații Meridionali, la începutul lunii septembrie 1944, Armata a 4-a a organizat inițial apărarea pe o largă fâșie pe aliniamentul Sighișoara, Urmeniș, Cipău, râul Mureș, râul Arieș, închizând Defileul Oltului în zona Sibiu, al Mureșului în zona Alba-Iulia și în Țara Bârsei, apărând direcția Sfântu-Gheorghe – Brașov.

Cu începere de la 5 septembrie 1944, Armata a 4-a Română, comandată de generalul de corp de armată Gheorghe Avramescu, intrând în compunerea Grupului de Armate General Trofimenko (comandantul Armatei 27 Sovietice), a preluat frontul Transilvaniei între Brașov și Turda de la Armata 1-a Română și a luptat, în cadrul acesteia, până la 21 octombrie 1944, iar începând cu 22 octombrie 1944 a operat continuu sub ordinele Grupului de Armate General Jmacenko (comandantul Armatei a 40-a Sovietice), până la capitularea forțelor germano-maghiare în Cehoslovacia (12 mai 1945). Ofensiva generală, pe întreg frontul, a Armatei a 4-a a fost declanșată la 23 septembrie 1944. Lupte extrem de violente s-au purtat pe Dealul Sângeorgiu, care domina Valea Mureșului, între Cipău și Iernut, ca o adevărată fortăreață naturală, puternic organizată genistic și apărată cu înverșunare de unități ale Diviziei 8 Cavalerie SS germană. Înălțimea a fost cucerită în 26-27 septembrie 1944, în urma unor atacuri hotărâte, executate de ostașii Diviziei 9 infanterie. Luptele de la Oarba de Mureș pot fi socotite ca fiind cele mai grele și mai sângeroase dintre cele desfășurate de unitățile Armatei a 4-a Române în Transilvania. Aproape 11 000 de militari români au căzut în această cruntă bătălie. Acest lucru putea fi evitat în mare măsură, dacă generalii sovietici dădeau dovadă de loialitate față de aliații lor români, față de viețile combatanților angajați în războiul comun. Dezvoltând ofensiva în adâncime, unitățile Armatei a 4-a Române au eliberat, la 28 septembrie, orașul Târgu Mureș. O zi mai târziu, la 29 septembrie, a fost eliberat orașul Reghin. Lupte importante au avut loc pe Valea Mureșului, la vest de Munții Apuseni, în Podișul Transilvaniei, pe văile Crișurilor, pentru eliberarea orașelor Turda, Cluj, Huedin, Salonta și Oradea.

³ Prof. univ. dr. Valentin Ciorbea, Dr. Alin Spânu, Armata română în campania din vest (24 august 1944-12 mai 1945) – evaluarea generalului Paul Teodorescu, MISIUNEA 3/2016, p. 19-21

Una dintre acțiunile militare de mare importanță a fost „Operațiunea Cluj”, începută de Armata a 4-a Română, la 9 septembrie 1944, pe direcția principală a loviturii aflându-se Corpul 6 Armată. Eliberarea Clujului a fost rezultatul eforturilor eroice făcute de trupele de la aripa stângă a Diviziei 18 Infanterie Munte Română, care a executat o dublă învăluire a inamicului din acest oraș, împreună cu Divizia 2 Munte și Divizia 1 Cavalerie, care au acționat pe la vest de oraș, a unor unități militare sovietice.

Armata a 4-a și Operațiunea Cluj

Trupele române și sovietice au executat pătrunderea la est și vest de oraș concomitent cu atacarea frontală a inamicului din Cluj. În această situație, acțiunea de învăluire largă, de la nord-est, executată de trupele din aripa stângă a Armatei a 4-a Române, de Divizia 18 Infanterie Munte Română și Divizia 1 Cavalerie, pe la vest, au ușurat mult acțiunea frontală a Corpului 104 Sovietic și a grăbit momentul eliberării orașului. Amenințate cu încercuirea, trupele inamice au început retragerea, astfel că, în ziua de 11 octombrie, către amiază, Clujul a fost curățat în întregime de inamic. Nemijlocit, Divizia 18 Infanterie Munte Română și-a adus contribuția deosebită la eliberarea orașului. Dar, trebuie totuși completat că eliberarea Clujului s-a făcut nu doar cu Divizia 18 Infanterie Munte Română, ci și prin eforturile deosebite ale Diviziei 9 și 11 Infanterie, care au executat învăluirea Clujului, prin dreapta, și ale Diviziei 2 Munte și Diviziei 1 Cavalerie, prin stânga, care au intrat în Cluj prin cartierul Mănăstur cu grosul forțelor, pe strada Câmpului. Rolul hotărâtor în eliberarea Clujului l-au avut cele 7 divizii române și, apoi, cele două divizii din Corpul 104 Sovietic.

Eliberarea Clujului, la 11 octombrie 1944, cel mai important centru cultural, administrativ și economic al Transilvaniei, a constituit un eveniment deosebit de important în acea etapă a războiului, pentru dezrobirea Transilvaniei de Nord-Est. Eliberarea a fost, este și va rămâne o victorie românească.

La începutul lunii octombrie 1944, misiunea de ansamblu a Armatei a 4-a a fost dezvoltarea ofensivei pe direcția generală Luduș, Bonțida, Jibou, Carei, pentru a nimici forțele principale ale Armatei a 2-a ungare și Armatei a 8-a germane și a depăși frontiera româno-ungară. Misiunea a fost îndeplinită cu succes în 25 octombrie, prin eliberarea Careiului, după ce aproape 59.000 de militari (în total, din trupele române) au căzut în luptă pe teritoriul Transilvaniei dezrobite.

După eliberarea teritoriului național, la 25 octombrie 1944, Armata a 4-a Română împreună cu Armata 40 sovietică au continuat lupta în cadrul operației „DEBREȚIN”, dar și în munții Hegyalja și pe valea Hernadului - până în 18 decembrie 1944. Cu un efectiv de 210.006 luptători pe teritoriul Ungariei, trupele române din Armatele 1 și 4, ori din celelalte structuri auxiliare, au eliberat 1237 localități, dintre care 14 orașe, au străbătut 3 masive muntoase și au forțat 4 cursuri de apă, au provocat inamicului pierderi de 30.789 (morți și prizonieri), iar pierderile proprii s-au cifrat la 42.700 (morți, răniți și dispăruți).

Ofensiva Praga

La luptele pentru eliberarea Cehoslovaciei, Armata a 4-a a participat cu Corpul 2 și 6 Armată, din care făceau parte Diviziile 3, 6, 9, 11, 18 și 21 Infanterie, Diviziile 1 și 8 Cavalerie, în perioada 18 decembrie 1944–12 mai 1945. Marile unități și unitățile Armatei a 4-a s-au distins în operațiile Roznava, Zvolen, Banska-Bystrica, Fatra Mare și Fatra Mica, Praga, la care au luat parte aproape 77.000 de militari.

Pentru eliberarea Cehoslovaciei, trupele române din Armatele 1 și 4 au forțat 4 cursuri mari de apă (Hron, Nitra, Vah și Morava), au cucerit 10 masive muntoase, au eliberat 1.722 de localități, între care 31 de orașe și alte localități mari. Pierderile umane s-au ridicat la 66.495 (morți, răniți și dispăruți), adică 30 % din efectivele angajate în luptă. Pierderile provocate inamicului s-au cifrat la 22.803 militari.

PERIOADA POSTBELICĂ. Anii 1945 – 1947

În vara anului 1945, Armata a 4-a avea în subordine două corpuri de armată. Cei doi ani vor fi marcați de sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial și de ingerința brutală a Moscovei în cele mai importante instituții ale statului, Armata neputând evita acest proces.

După abolirea monarhiei, liderii Partidului Comunist Român au declanșat o amplă campanie pentru impunerea noii ordini politice și sociale, cunoscută sub numele de dictatura proletariatului. Și pentru că militarii Armatei Regale Române constituiau un pericol pentru noul regim politic, care era susținut cu ajutorul Armatei Roșii, s-a considerat necesar ca, în acele condiții, în structura Armatei Române să se creeze o construcție artificială după modelul sovietic – aparatul de partid.

De altfel, anihilarea Armatei în sine, ca instituție fundamentală în slujba statului român, începuse chiar în primele zile de după 23 august 1944, când au fost luați prizonieri zeci de mii de ofițeri și soldați români, cu vastă experiență de război, și întemnițați în lagărele de la Bacău, Vaslui, Roman și Iași, în timp ce unități ale armatei de interior, formate în majoritatea lor din recruți, fără experiență și suficientă instrucție, erau aruncate în lupta împotriva unui inamic superior dotat și călit în luptă. Astfel, zeci de mii de tineri militari români au murit, de multe ori inutil, pe câmpul de luptă

Comandamentul Armatei a 4-a s-a desființat la 5 iunie 1947, în baza Ordinului Marelui Stat Major, în acest moment complet dominat de interesele URSS, iar unitățile au fost redistribuite. Din martie 1945 până în iunie 1947, la comanda s-au aflat mai multe personalități militare, începând cu generalul Nicolae Dăscălescu.

REGIUNEA a 3-a MILITARĂ. Anii 1947 – 1960

Prin Înaltul Decret Regal din 1947, începând din 1 iulie a luat ființă Regiunea a 3-a Militară, cu sediul la Cluj, prin transformarea Comandamentului 6 Teritorial.

Regiunea a 3-a Militară avea în componere: 3 divizii, 5 regimente de artilerie, pionieri și călărași, 18 cercuri teritoriale și alte structuri de armată. Aria de responsabilitate cuprindea 18 județe.

Întreaga perioadă, aflată desigur sub spectrul instaurării regimului comunist în România, a fost marcată de mai multe etape de restructurări, resubordonări, înființări, desființări și dislocări de unități, concomitent cu înlăturarea cadrelor vechi, valoroase și cu experiență din Armata Română. Unii generali și ofițeri superiori vor intra în pușcăriile comuniste.

Pe baza rezoluțiilor Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român și a ordinelor ministrului apărării naționale, Direcția Superioară Politică a Armatei a elaborat directive și dispoziții în prima parte a anului 1949 pentru ca toți comuniștii militari, indiferent de grad sau funcție să fie cuprinși în organizații de partid din armată comune, care nu mai separau ofițerii, maiștrii militari și subofițerii de militarii în termen. Instrucțiunile pentru organizarea muncii de partid în unitățile armatei - primele de acest gen din istoria armatei române, apărute în primăvara anului 1949 – stabileau că în unitățile și formațiunile armatei cu peste 100 de comuniști, organizațiile de partid erau conduse de un comitet format din 7 la 11 membri, în timp ce la

subunitățile cu 3 până la 100 de membri de partid exista un birou care conducea activitatea comunistilor (organizațiile de partid de la companie erau conduse de un organizator de partid ales). În cazul subunităților care aveau mai puțin de 3 comuniști s-au format grupe mixte de partid, alcătuite din 3 la 10 membri comuniști, candidați de partid și utemiști, și conduse de un responsabil, fiecare grupă fiind o componentă a unei organizații de bază sau de companie. Din acel moment toate organizațiile de partid au început să-și desfășoare adunările în cazărmi, în mod oficial, întreaga activitate fiind condusă de comandantul secund al regimentului (similar), care primea instrucțiuni direct de la secția politică a diviziei, subordonată direcției politice a unei regiuni militare sau a unui comandament de armă.

Tot în anul 1949 a apărut, pentru prima dată, într-un regulament care stabilea principiile și procedeele de luptă ale armatei române, descrierea locului, rolului și modului de organizare și desfășurare a muncii de partid pe timpul desfășurării acțiunilor de luptă⁶, însușindu-se concepția doctrinară sovietică privind controlul nemijlocit al armatei de către aparatul de partid. Ordinul general nr. 24 din 30 iulie 1949 al ministrului apărării naționale prevedea în mod explicit că locțiitorul politic al comandantului răspundea împreună cu comandantul de situația operativă, politică și administrativă a unității.⁷ Din acel moment, principiul unității de comandă a fost subminat de controlul exercitat de membrii aparatului de partid asupra deciziilor comandanților de unități și mari unități.

În noiembrie 1954, **odată cu desființarea Diviziei 59 Cavalerie Oradea, a dispărut și arma cavaleriei**. Însă modificări în compunerea de luptă au continuat să se producă și în perioada 1954 – 1960. În 1958, trupele sovietice au plecat din România. La 30 aprilie 1960, Regiunea a 3-a Militară își schimbă denumirea în Armata a 3-a și se restructurează.

ARMATA a 3-a. Anii 1960 – 1979

În aprilie 1960, s-a renunțat la denumirea de sorginte sovietică de „regiune militară” și s-a revenit la cel de „armată”

Este perioada în care pregătirea cadrelor și a trupei s-a făcut în noua concepție de apărare a țării și a doctrinei militare naționale. Mii de militari au participat an de an la construcția Transfăgărășanului, a metroului, a canalului Dunăre – Marea Neagră, la vastul program de îndigui, desecări și irigații, la strângerea recoltei agricole etc. În acești ani însă, în unități au fost realizate complexe de poligoane și „platforme de instrucție în flux continuu”, iar militarii, cu miile, au fost solicitați să participe la înlăturarea efectelor inundațiilor catastrofale din anii 1970 și 1975 și ale cutremurului din 1977.

În 1970 au fost devastate de ape mai mult de 1.500 de localități din România. Peste un milion de hectare au fost acoperite de ape, au fost afectate 83 de localități (parțial, 1528), 385 de unități economice, au fost inundate 85.000 de case, dintre care peste 13.000 au fost complet distruse. Cele mai mari pagube au fost înregistrate la Satu Mare, unde apele au spart un dig, au

distrus o uzină electrică și au lăsat în întuneric oamenii ce încercau să se salveze. 52 de persoane și-au pierdut viața. Răspunzând imediat situației extrem de dificile, militarii din marile unități și unitățile subordonate au construit și supraînălțat 95 de Km de diguri, au refăcut 80 de Km de cale ferată și 22 de poduri, au transportat 25.000 de tone de piatră, au transportat și manipulat 750.000 de saci cu pământ, totalizând 2.000.000 de ore de muncă.

În Cenad, Igrîș-Periam, Arad-Sâmpetrul Mare, Deva-Ilia și Dochin (Caraș-Severin), Armata a 3-a a mobilizat 3.465 de soldați, ce au contribuit la apărarea a 100.000 de hectare de teren arabil și la evacuarea a 18.928 de persoane. U.M. 01328 Târgu Mureș a mobilizat 115 ofițeri, 126 maiștri militari și subofițeri, 871 de militari și 10 salariați civili, punând la adăpost 15.072 oameni. Merită menționat faptul că 5 oameni și-au dat viața în lupta împotriva furiei apelor. U.M. 01233 Buziaș a mobilizat, în localitățile Igrîș și Cenad, 37 ofițeri, 21 subofițeri și 400 de militari. U.M. 01340 Oradea a participat la operațiunile de salvare și refacere a digurilor în Satu-Mare și la Arad-Nadlac. Comandorul (ret) Vasile Iurașcu, elicopterist militar, povestește: *„Când zburam, vedeam Transilvania plină de apă. Parcă eram deasupra Deltei Dunării. Cursul apei ducea animale, acoperișuri de case, obiecte gospodărești... chiar și televizoare am văzut. Principala misiune era să salvăm oamenii. Făceam cercetare în anumite zone și, când vedeam supraviețuitori, acționam. Îi găseam pe case, prin pomi... Pe mulți i-am salvat de pe acoperișurile duse de ape la vale. Pe toți pe care i-am găsit în viață, i-am salvat...”*

Intervenția unor state ale Tratatului de la Varșovia în Cehoslovacia (cu excepția României) și ocuparea acestei țări în august 1968 au determinat schimbări profunde în structura Armatei a 3-a, care, cu toate componentele ei, a intrat în stare operativă. Atunci au fost înființate Divizia 81 Mecanizată (la Dej) și multe alte unități mecanizate și de tancuri, au fost completate și întarite Diviziile 11 și 18 Mecanizate, Divizia 6 Tancuri și altele. În epocă, s-a apreciat că în toamna anului 1968, capacitatea de luptă a sporit din punctul de vedere al efectivelor cu peste 75%, iar al dotării cu tehnică militară cu circa 55%

ARMATA a 4-a. Anii 1979 – 1990

Rațiuni de ordin doctrinar, dar și situația politico-militară încordată din anii '80 au avut drept urmare organizarea trupelor terestre pe patru comandamente de armată. Începând cu 5 aprilie 1980, Armata a 3-a își schimbă denumirea în Armata a 4-a, sediul Comandamentului fiind la Cluj-Napoca. Celelalte comandamente de armată erau la Buzău (2), Craiova (3) și București (1). Cu această ocazie, au ieșit din subordinea Armatei a 4-a Divizia 18 Mecanizată (Timișoara), Brigada 2 Vânători de Munte (Brașov) și alte unități, fiind resubordonate celorlalte trei armate.

ARMATA a 4-a „TRANSILVANIA” . Anii 1990 – 2000

După Revoluția din Decembrie 1989, la fel ca întreaga societate românească, Armata a intrat într-un lung proces de reformă și restructurare, cu schimbări fără precedent în toate componentele instituției militare.

Din 17 octombrie 1990, Armata a 4-a a primit și denumirea onorifică de „TRANSILVANIA”, pe care a avut-o și în anii 1918 – 1919, după realizarea Marii Uniri, în campaniile din Munții Apuseni și din Câmpia Tisei.

Sunt anii de mari transformări în întreaga armată, de la cadrul legislativ la cel organizatoric și de structură, cu o reformă care a avut adaptări și corectări, an de an. După 1992 s-au înființat batalioane de infanterie în garnizoanele Satu Mare, Carei, Salonta, Marghita, Chișinău-Cris, iar în anii 1993 – 1995 au luat ființă Comandamentele Corpurilor 5, 6 și 7 Armată, la Timișoara, Tg. Mureș și Dej. La 1 august 1995, Armata a 4-a „TRANSILVANIA” avea 3 corpuri de armată, 23 de mari unități, formațiuni și structuri direct subordonate.

În primavara anului 1994, România a fost prima țară care a aderat la programul „Parteneriat pentru Pace”, participând în următorii ani la zeci de exerciții multinaționale, în țară sau în străinătate. Din toamna anului 1995, o direcție constantă de acțiune a constituit-o realizarea unei colaborări reale cu structurile similare din țările membre NATO. Pentru început, au fost stabilite 20 de obiective de colaborare, o brigadă de artilerie și un batalion de infanterie fiind nominalizate pentru a le îndeplini. Ulterior, alte unități și mari unități au fost incluse în acest program, cum a fost, bunăoară, Brigada 81 Mecanizată/Corpul 7 Armată, parte componentă a Forței de Reacție Rapidă, creată la începutul lunii martie 1997 și devenită operațională la 1 septembrie în același an.

În toamna anului 1997 s-au pus bazele creării Batalionului Mixt Româno-Ungar, acțiune inedită și complexă, incluzând numeroase eforturi organizatorice și diplomatice, care s-au finalizat în anul 1999, unitatea nominalizată fiind B. 191 / Bg. 19 Mc. din Arad.

După anul 1998, reforma structurală aflată în derulare s-a desfășurat concomitent cu numeroase disponibilizări și redistribuiri la nivelul personalului, mii de cadre părăsind sistemul militar, an de an. Totodată, în toți acești ani, activitatea de pregătire operațională și de instruire pentru luptă nu a încetat, în toate unitățile desfășurându-se activitățile prevăzute în plan – aplicații, exerciții tactice, tabere, antrenamente de stat-major, convocări de specialitate, concursuri profesionale și culturale, întreceri sportive, activități curente de control și îndrumare, olimpiade pe linie de armă, examene de brevetare a specialiștilor, călătorii de studii, testări periodice, ședințe de conducere a tehnicii de luptă și de tragere etc...

CORPUL 4 ARMATĂ TERITORIAL „MAREȘAL CONSTANTIN PREZAN”

Anii 2000 - 2008

În anul 2000 Armata a 4-a „TRANSILVANIA” s-a transformat în Corpul 4 Armată Teritorial, care, printr-un decret prezidențial din 2001, a primit noul Drapel de luptă și denumirea onorifică a primului comandant, din 1916, „Mareșal CONSTANTIN PREZAN” .

În perioada 2000 – 2006, Comandamentul Corpul 4 Armată Teritorial. a gestionat un amplu și complex proces de transformare a marilor unități și unităților din subordine – desființări, înființări, resubordonări, reorganizări, redislocări, modernizări și operaționalizări ale structurilor din Corp.

În 2005 au fost desființate peste 30 de unități și structuri diferite, acești ani corespunzând anulării graduale a obligativității înrolării.

DIVIZIA 4 INFANTERIE „GEMINA”. Anii 2008 - prezent

Începând cu data de 15.06.2008, Corpul 4 Armată Teritorial „Mareșal CONSTANTIN PREZAN” se transformă în Divizia 4 Infanterie, prin intrarea în vigoare a unui nou stat de organizare, structură care a primit denumirea onorifică de „GEMINA”

Comandamentul Diviziei 4 Infanterie „GEMINA” este situat în capitala istorică și culturală a Transilvaniei, municipiul Cluj-Napoca. El este organizat și funcționează în sistem modular constituind organul operativ de conducere a structurilor subordonate mării unități, fiind subordonat nemijlocit Statului Major al Forțelor Terestre.

Aria sa de responsabilitate, reprezintă aproape o jumătate din suprafața totală a României. Această zonă este mărginită de frontiera de stat la sud-vest, vest și nord, la est de Carpații Orientali și la sud de Carpații Meridionali.

MISIUNILE EXTERNE ALE MILITARILOR DIVIZIEI 4 INFANTERIE GEMINA

În contextul angajamentelor militare internaționale și a diferitelor programe și parteneriate asumate de România față de NATO, UE, ONU și OSCE, Divizia 4 Infanterie „Gemina”, precum și structurile care au precedat-o au avut, în perioada de după 1989, contingente de militari în teatrele de operații externe, din Angola, Afganistan, Irak, Bosnia-Herțegovina și Kosovo, și reprezentanți în diferite funcții, inclusiv de observatori militari în Africa, Asia și Europa. Printre cei care s-au aflat la datorie în misiuni externe se numără și ofițeri care au comandat divizia: generalul-maior Mircea Savu, în Somalia și Angola, generalii-maior Dumitru Scarlat și Adrian Tonea în Afganistan și generalul-maior Ioan Mancu, în Irak. Indiferent de egida sub care a fost desfășurată, de mandat sau de tipul misiunii, militarii diviziei au onorat blazonul unității din care fac parte, purtându-l cu mândrie pe toate meridianele lumii.

În 2016, ordinea de bătaie a militarilor diviziei 4 Infanterie care și-au făcut datoria în misiuni peste hotare număra 10.680 de oameni. Dintre aceștia, 10.361 au participat la misiuni de tip contingent, iar 319, la misiuni independente. Din Comandamentul diviziei au participat la misiuni independente 56 de militari de diferite grade, arme și specialități militare. În cei peste 20 de ani de misiuni externe în cele mai periculoase zone de pe glob, 9 militari au căzut la datorie și 22 au fost răniți.

Angola

Prima misiune peste granițele țării a unui contingent de nivel batalion din Armata a 4-a „Transilvania” a fost cea executată de Batalionul 812 Infanterie („Căști Albastre”, cum era denumit în epocă). Sub comanda maiorului Alexandru Rus, batalionul bistrițean a luat drumul Africii, spre Angola, unde a îndeplinit o misiune de menținere a păcii vreme de aproape un an, între 25 septembrie 1996 și 9 iulie 1997.

Infanteriștii bistrițeni aveau, însă, deja, experiență în misiunile de peace-keeping. Între 4 aprilie și 1 octombrie 1996, compania comandată de căpitanul Nicolae Pațainea a făcut parte din contingentul românesc participant la rotația a doua din UNAVEM III, constituind astfel prima subunitate din fosta Armată a 4-a „Transilvania” care a executat o misiune ONU peste hotare.

Afganistan

Joi, 12 decembrie 2002, Batalionul 812 Infanterie „Șoimii Carpaților”, în formație completă, defila, la Bistrița, în cadrul unei ceremonii cu totul aparte. În doar câteva zile, „șoimii” bistrițeni comandați de maiorul Dorin Blaiu aveau să-și ia zborul spre Afganistan, în ceea ce a constituit prima misiune de luptă a unei structuri din fosta Armată a 4-a, după al Doilea Război Mondial. Așadar, o premieră istorică, dublată de o responsabilitate enormă, pe care militarii

bistrițeni au dus-o pe umeri, cu bine, vreme de șase luni. Plecau spre Kandahar într-o perioadă extrem de complicată, cu misiuni dintre cele mai dificile: asigurarea securității aeroportului, patrulare, observare și asigurarea operațiunilor logistice, identificarea și distrugerea depozitelor de muniții și echipamente ale Al Qaeda și luptătorilor talibani, asigurarea securității pe principalele căi rutiere din zona de responsabilitate, distrugerea cuiburilor talibane și teroriste. Pe o vreme geroasă, dar senină, ceremonialul propriu-zis a avut în sine un mesaj extrem de emoționant. Apelul Solemn, semnalul „Pentru Onor!”, intonarea Imnului Național au avut în inimile celor prezenți o rezonanță aparte După șase luni dificile, s-au întors cu toții cu bine acasă și au raportat cu mândrie ”Misiune îndeplinită!”.

La începutul anului 2007, „Șoimii Carpaților”, militarii bistrițeni din Batalionul 812 Infanterie, și-au luat zborul spre Afganistan, pentru a doua oară, în misiunea ISAF-3. Joi, 11 ianuarie 2007, primul detașament de „șoimi”, în frunte cu Drapelul de luptă și comandantul batalionului, maiorul Ovidiu Uifăleanu, se îmbarca în avionul C-130 Hercules ce avea să-i ducă, pentru 6 luni, în dificilul teatru de operații din Afganistan. Au purtat cu ei impresionanta panoplie a experienței dobândite în numeroasele misiuni internaționale în care și-au câștigat faima. În cele 6 luni de misiune, au executat 459 misiuni de patrulare, 154 de misiuni de securizare și 208 misiuni de monitorizare a activităților din zona de responsabilitate.

În ziua de vineri, 26 septembrie 2008, la Bistrița, se desfășura ceremonialul de plecare în misiune a primei Echipe Operaționale de Consiliere și Legătură (Operational Military Liaison Team – OMLT), comandată de locotenent-colonelul Dragoș Iacob. Vreme de șase luni, militarii români au îndeplinit misiuni specifice de îndrumare, instruire și consiliere în sprijinul Armatei Naționale Afgane. Nu a fost prima experiență de acest gen. În intervalul august 2004 – ianuarie 2005, o echipă de instructori din Brigada 81 Mecanizată a constituit primul detașament ANA Training, destinat instruirii noii armate naționale afgane. Ultima misiune de consiliere executată de militarii diviziei în Afganistan a fost cea din perioada 28 ianuarie – 8 august 2015: Army Institutional Advisory Team (AIAT), 14 ofițeri din Brigada 81 Mecanizată „General Grigore Bălan”, comandați de locotenent-colonelul Daniel Pop. Detașamentul avea să participe, timp de 6 luni, la misiunea „Resolute Support”, cu principală sarcină de consiliere a personalului din cadrul Armatei Naționale Afgane, plecând de la nivel batalion și terminând cu comandament de tip corp de armată.

Cea mai importantă prezență a armatei române într-un teatru de operații după al Doilea Război Mondial începea în luna mai a anului 2010, printr-un ceremonial ce maraca plecarea în Afganistan a personalului de stat-major din compunerea Combined Team Zabul și a Batalionului 811 Infanterie „Dragonii Transilvani”. La 11 mai 2010, colonelul Dorin Blaiu și locotenent-colonelul Ioan Cristurean erau gata de plecare în misiune, în fruntea subordonaților. Începând cu 7 iulie, îi urma și Batalionul 812 Infanterie „Șoimii Carpaților”, comandat de locotenent-colonelul Cornel Scurt. În mai puțin de 3 luni, „Șoimii Carpaților” aveau să-și plătească, în mod tragic, tributul de sânge. În data de 1 octombrie, în jurul orei 10:30, ora României, la aproximativ 40 de km de orașul Qalat, în provincia Zabul, sergentul-major Marius Florin Sfecheș, de 25 de

ani, și soldatul Cristian Petru Filip, de 26 de ani, au căzut la datorie, după ce vehiculului Humvee în care se aflau a trecut peste un dispozitiv exploziv improvizat. Cei doi militari căzuți la datorie au fost avansați la gradul de sublocotenent post-mortem și decorați cu ordinul național „Steaua României” în grad de cavaler, cu însemn de război. După luni grele de misiune, militarii români au revenit acasă începând cu luna decembrie 2010, ultimul zbor fiind planificat în 15 februarie 2011. A fost cea mai complexă și dificilă misiune executată de unități din cadrul Diviziei 4 Infanterie „Gemina” într-un teatru de operații extern.

În 22 noiembrie 2012, în Cetatea Aradului, se desfășura ceremonia de plecare în Teatrul de Operații Afganistan a Grupului de Comandă Românesc „Zabul”, și a Batalionului 1 Manevră „Golden Lions”, structuri pregătite de către Brigada 18 Infanterie „Banat” a Diviziei 4 Infanterie „Gemina”. După o scurtă perioadă avea să li se alăture și Batalionul 32 Infanterie „Yellow Scorpions”. Aceasta a fost cea de-a doua misiune cu două batalioane de manevră și comandament de valoare brigadă-nucleu executată de militarii Diviziei 4 Infanterie și a constituit punctul culminant al pregătirii intense executate în cadrul Brigăzii 18 Infanterie „Banat”, structura din care a generat această forță compactă și experimentată.

Joi, 30 iulie, la Dej, în prezență ministrului apărării naționale, cei 420 de militari din Batalionul 811 Infanterie Protecția Forței „Dragonii Transilvani”, participau la ceremonia prilejuită de plecarea în misiune în Afganistan. Destinația: Kandahar, unde, pentru 6 luni, aveau să îndeplinească sarcini de maximă importanță în cadrul misiunii „Resolute Support”

Irak

Conform Hotărârii Parlamentului României din 12 februarie 2003, un detașament de apărare NBC, din Brigada 81 Mecanizată, selecționat pe bază de voluntariat, urma să se integreze în dispozitivul militar conceput de SUA și aliații săi în zona Golfului, fiind pregătit să acționeze în cazul în care încercările de soluționare pe cale pașnică a diferendelor cu Irakul eșuau. Deja un detașament precursor s-a deplasat, în noaptea de 11-12 martie, în zona Golfului, în misiuni de recunoaștere, iar în 17 martie cei aproximativ 260 de militari au participat la revista de front efectuată de ministrul apărării naționale, Ioan Mircea Pașcu. S-au întors, cu bine, după șase luni, în 17 octombrie 2003. Militarii români au executat misiuni de decontaminare a tehnicii și materialelor în portul Al-Kuwait și de monitorizare a situației nucleare-chimico-bacteriologice în zona de responsabilitate.

Miercuri, 16 iulie 2003, se desfășura la Dej ceremonia de plecare în Irak a Batalionului 811 Infanterie, care urma să participe la cea de-a patra etapă de stabilizare și reconstrucție a Irakului, în cadrul operațiunii „Antica Babilonia”. Responsabilitatea „Dragonilor Transilvani”, comandați de maiorul Petru Pah, a fost uriașă, ei fiind cei care au deschis misiunea contingentului românesc în Irak. Reputația de buni profesioniști a militarilor români a fost confirmată, 6 luni după întoarcerea infanteriștilor dejeni, de Brigada 812 Infanterie „Șoimii Carpaților”, care, sub comanda locotenent-colonelului Dorin Blaiu, au participat la rotația a III-a misiunii „Antica Babilonia”, între 15 iulie 2004 și 10 februarie 2005.

Sâmbătă, 10 februarie 2007, pe Aeroportul Internațional din Cluj-Napoca sosea, din Irak, detașamentul de militari aparținând Brigăzii 811 Infanterie din Dej, în care se afla Drapelul de Luptă și comandantul unității, locotenent-colonelul Tudorel Dragonici. După 6 luni de misiune în Irakul răvășit de război, „Dragonii Transilvani” au revenit cu bine acasă, cu a doua misiune în Irak îndeplinită, după cum declara și comandantul: „Am încercat să ne facem datoria în așa fel încât toate problemele să fie rezolvate fără pierderi. Și am reușit!”. Infanteriștii dejeni și-au adus un aport considerabil la stabilizarea provinciei Dhi Qar.

Balcanii de Vest

Între 2001 și 2008, 10 detașamente de valoare companie au participat la misiuni în Kosovo, iar la operația EUFOR ALTHEA din Bosnia-Herțegovina, Divizia 4 Infanteria „Gemina” a trimis, prin Batalionul 400 Sprijin „Feleacu”, 5 plutoane de poliție militară, din anul 2006 până în 2012⁴

⁴ Bochiș, Adrian, Ioan Mancu, Dan Crișan, *Cronica unui centenar glorios 1916-2016 : de la armata a 4-a de Nord la Divizia 4 Infanterie "Gemina"*, Casa Cărții de Știință, 201

NATO ÎN SECOLUL XXI

Originile alianței

În urma celui de al Doilea Război Mondial, Europa Răsăriteană a fost divizată de cea Occidentală din cauza abordărilor ideologice și politice diferite, specifice războiului rece. Europa Răsăriteană a ajuns sub dominația Uniunii Sovietice. În 1949, 12 state de pe ambele maluri ale Atlanticului au format Organizația Tratatului Atlanticului de Nord, pentru a combate riscul ca Uniunea Sovietică să-și extindă controlul Europei de Est și asupra altor părți ale continentului.

Între 1947 și 1952, Planul Marshall a oferit mijloacele de stabilizare ale economiilor Europei Occidentale. Rolul NATO de alianță politică și militară a fost de a asigura apărarea colectivă împotriva oricărei forme de agresiune și de a menține un mediu de securitate sigur pentru consolidarea democrației și creștere economică. În cuvintele președintelui SUA de atunci, Harry S. Truman, Planul Marshall și NATO erau „două jumătăți ale aceluiași fruct”.

Membrii fondatori ai NATO – Belgia, Canada, Danemarca, Franța, Islanda, Italia, Luxemburg, Olanda, Norvegia, Portugalia, Marea Britanie și Statele Unite – s-au angajat să intervină în apărarea fiecăruia, în eventualitatea unei agresiuni militare. Prin conectarea Americii de Nord la apărarea Europei Occidentale, Alianța a demonstrat că orice tentativă coercitivă politică sau militară la adresa Europei Occidentale ar fi sortită eșecului. În același timp, aceasta punea bazele integrării și interdependenței politicilor naționale în domeniul apărării.

Până la începutul anilor '50, evoluțiile la scară internațională, culminând cu declanșarea războiului coreean, păreau să confirme temerile Vestului referitor la ambițiile expansioniste ale Uniunii Sovietice. În consecință, statele membre NATO și-au intensificat eforturile de consolidare a structurilor militare necesare implementării angajamentului lor în domeniul apărării comune. Prezența forțelor SUA pe teritoriu european, la solicitarea guvernelor europene, a contribuit la descurajarea Uniunii Sovietice de a-și imagina că o eventuală agresiune ar putea reuși. Mai mult decât atât, în timp, mai multe state au devenit aliați. În 1952, Grecia și Turcia s-au alăturat Alianței, urmate, trei ani mai târziu, de Republica Federală Germania și, în 1982, de Spania.

Prin intermediul Alianței, Europa Occidentală și America de Nord nu doar că și-au apărât reciproc independența dar au și atins un nivel de stabilitate fără precedent. Într-adevăr, securitatea asigurată de NATO a fost descrisă ca „oxigen de prosperitate”, care a pus bazele cooperării și integrării economice europene. La începutul anilor '90, aceasta a contribuit, de asemenea, la terminarea războiului rece și, odată cu ea, la sfârșitul divizării Europei.

Sfârșitul Războiului Rece

În timpul Războiului Rece, rolul și obiectivele NATO au fost clar definite de existența amenințării provenite din partea Uniunii Sovietice. Până la începutul anilor '90, Pactul de la Varșovia a fost dizolvat la insistența statelor Europei de Est care și-au obținut independența iar Uniunea Sovietică s-a prăbușit. Odată cu dispariția adversarilor tradiționali, câțiva analiști au opinat că rațiunea de a fi a NATO a dispărut și că, în viitor, cheltuielile de apărare și investițiile în forțele armate ar putea fi mult reduse.

În urma dezintegrării Uniunii Sovietice, mulți aliați și-au redus semnificativ cheltuielile de apărare, unii mergând chiar până la 25% reduceri. Cu toate acestea, speranțele pentru dividende cât mai mari de pace s-au dovedit excesiv de optimiste. A devenit, în curând, evident că, deși sfârșitul războiului rece a eliminat amenințarea de invazie militară, instabilitatea în anumite zone ale Europei a crescut. Un număr de conflicte regionale, adesea întreținute de conflicte etnice, au izbucnit în fosta Iugoslavie și în unele zone aparținând fostei Uniuni Sovietice și amenințau să se extindă. Statele membre NATO au ajuns rapid la concluzia că angajamentul lor de apărare colectivă și cooperarea dintre ele în cadrul asigurat de NATO continuau să reprezinte cea mai bună garanție a securității lor. Mai mult decât atât, deși amenințarea cu o invazie militară s-a estompat, erau necesare forme noi de cooperare politică și militară pentru asigurarea păcii și stabilității în Europa și pentru prevenirea escaladării tensiunilor regionale după terminarea războiului rece. Într-adevăr, era nevoie de reforme interne majore pentru adaptarea structurilor militare și a capacităților de echipare a acestora pentru noi responsabilități, precum gestionarea crizelor, operațiuni de menținere a păcii și de sprijin al păcii, în plus față de asigurarea, în mod continuu, a capacității acestora de a-și îndeplini atribuțiile fundamentale în domeniul securității. Ca răspuns la noile provocări în domeniul securității, NATO a evoluat de la o Alianță strâns unită, cu responsabilități de apărare colectivă, la crearea unui parteneriat cu mai multe state care cooperează activ în domeniul mai larg al securității.

Modul de funcționare a Alianței

Unul dintre pilonii durabilității NATO este procesul său de luare a deciziei, bazat pe consens. Aceasta înseamnă că toate deciziile trebuie să fie adoptate prin unanimitate. Astfel, este nevoie adesea de consultări și discuții îndelungate înainte ca o decizie importantă să poată fi formulată. Deși acest sistem poate apărea unui observator din exterior ca fiind lent și dificil de gestionat, el are două avantaje esențiale. În primul rând, suveranitatea și independența fiecărui stat membru sunt respectate. În al doilea rând, atunci când o decizie este adoptată, ea are sprijinul total al tuturor statelor membre și beneficiază de angajamentul acestora de a o pune în practică.

Cea mai importantă structură de adoptare a deciziei la NATO este Consiliul Nord-Atlantic, la nivelul căruia fiecare stat membru participă la nivel de reprezentant permanent,

având rang de ambasador, sprijinit de o delegație națională formată din personal diplomatic și consilieri pe probleme de apărare. Consiliul se reunește la nivel ambadorial cel puțin o dată pe săptămână și, de obicei, și mai frecvent. Există, de asemenea, reuniuni obișnuite ale Consiliului la nivel de miniștri de externe și ai apărării și, din când în când, ale șefilor de state și de guverne.

NATO este condusă de un Secretar General, care este numit pentru un mandat de aproximativ patru ani. Acesta este o oficialitate de notorietate internațională, provenind din unul din statele membre. Secretarul General prezidează reuniunile Consiliului Nord-Atlantic și ale altor structuri importante ale NATO și contribuie la crearea consensului între statele membre. În procesul de derulare cotidiană activităților Alianței, acesta este sprijinit de un secretariat internațional format din experți și oficialități din toate statele membre NATO.

NATO nu dispune de forțe armate proprii. Majoritatea forțelor disponibilizate pentru NATO rămân sub comandă și control naționale depline până în momentul în care ele primesc acordul statelor membre de a-și asuma atribuții pornind de la apărare colectivă la misiuni noi de tip menținere a păcii și sprijin al păcii. Structurile politice și militare ale NATO asigură planificarea necesară în procesul de asumare, de către forțele naționale, a responsabilității pentru astfel de misiuni, precum și aranjamentele organizatorice pe baza cărora funcționează comanda, controlul, pregătirea și exercițiile comune ale forțelor.

Extinderea NATO

De la începutul anilor '90, un număr de state aparținând Europei de Est au ajuns la concluzia că interesele lor viitoare de securitate ar putea fi cel mai bine urmărite prin aderarea la NATO și și-au manifestat intenția în acest sens. Trei foste state partenere – Cehia, Ungaria și Polonia – au devenit membri în martie 1999, sporind numărul statelor membre la 19. Cu prilejul summit-ului Alianței de la Praga, din noiembrie 2002, șapte noi state – Bulgaria, Estonia, Letonia, Lituania, România, Slovacia și Slovenia – au fost invitate să înceapă convorbirile de aderare. Ele au aderat, în mod formal, la Alianță la sfârșitul lunii martie 2004.

Cei șapte noi membri, precum și alte state candidate la integrarea în NATO au beneficiat de un Plan de Acțiune pentru Aderare care a început să funcționeze în 1999 pentru a sprijini statele partenere interesate să se pregătească pentru aderare. Planul oferă aspiranților informații practice și asistență concretă. În schimb, aspiranților li se cere să îndeplinească anumite obiective politice, inclusiv soluționarea pe cale pașnică a disputelor teritoriale, respectul pentru instituțiile democratice și statul de drept, controlul democratic asupra forțelor lor armate. Participarea la plan nu oferă nici o garanție în legătură cu viitoarea calitate de membru, dar sprijină statele să-și adapteze forțele lor armate pentru a se pregăti pentru obligațiile și responsabilitățile pe care statutul de membru al Alianței le implică.

Guvernele statelor membre NATO au făcut cunoscut că extinderea Alianței nu este un scop în sine, ci un mijloc de extindere a securității NATO dincolo de spațiul său de responsabilitate și de a face Europa mai stabilă. Procesul de extindere ajută la stoparea

conflictelor, deoarece însăși perspectiva obținerii statutului de membru reprezintă un stimulent pentru aspirații de a-și solutiona disputele cu vecinii și de a avansa pe calea reformelor și a democratizării. Mai mult, noii membri nu ar trebui doar să beneficieze de avantajele calității de membru, ci și să fie în măsură să contribuie la securitatea, în ansamblu, a tuturor statelor membre. Cu alte cuvinte, aceștia trebuie să fie furnizori de securitate, în aceeași măsură în care sunt și consumatori de securitate.

MARI COMANDANȚI DIN ISTORIA

DIVIZIEI A 4-A INFANTERIE „GEMINA”

Constantin Prezan (1861-1943)

Repere biografice: Născut la 27 ianuarie 1871 în satul Sterianul de Mijloc, actualul Județ Dâmbovița – a decedat la București în data de 27 august 1943; este înmormântat la Schinetea, județul Vaslui.

Domeniul de activitate: militar și om politic; în 1916 a devenit primul comanant al Armatei a 4 a Transilvania.

Repere ale activității: Ca militar a parcurs toată scara ierarhică fiind avansat la rangul de general de brigadă în anul 1907. Calitățile sale de comandant au ieșit la iveală în cel de-al Doilea Război Balcanic (1913) când a fost remarcat și de regele Carol I. Ca o consecință directă a acestui fapt a fost avansat la gradul de general de divizie și numit la comanda Corpului 3 Armată în 1914. După intrarea României în război de partea Antantei în 1916, generalul Prezan s-a remarcat atât în operațiunile ofensive din Transilvania, cât și cele defensive ulterioare. Profesionalismul și hotărârea cu care generalul

Constantin Prezan a planificat și condus operațiunea de apărare a Bucureștiului din noiembrie-decembrie 1916, i-a convins pe regele Ferdinand și pe prim ministrul Ionel Brătianu să-l numească șef al Marelui Cartier General, începând cu data de 5 decembrie 1916. A avut un rol vital în pregătirea și organizarea armatei române în luptele de la Mărăști, Mărășești și Oituz din vara anului 1917. În octombrie 1918 a fost numit șef al Marelui Cartier General al Armatei, pregătind reintrarea României în război alături de Antanta. Apoi, generalul Constantin Prezan și-a concentrat preocupările pentru reîntoarcerea familiei regale în București (18 noiembrie/1 decembrie 1918) și continuarea înaintării trupelor române în Transilvania. În primăvara 1919 Prezan l-a numit pe generalul Gheorghe Mărdărescu comandantul trupelor din Transilvania și i-a înmănat ordinul de operații, care prevedea, inițial apărarea Transilvaniei de intențiile

expansioniste maghiare și apoi, în vară ofensiva trupelor române dincolo de Tisa pentru alungarea de la conducerea Ungariei a comuniștilor conduși de Bela Kun. În august 1919 soldații români conduși la generalul Gheorghe Mărdărescu au intrat victorioși în Budapesta. Când a fost invitat să prezideze marșul triumfal al armatei pe bulevardul central al Budapestei, cu modestia care îl caracteriza, Prezan a spus: “Nu vreau să umbresc nici gloria Coroanei și nici să iau din aureola lui Mărdărescu. Eu mă duc, el rămâne.”

În perioada interbelică, deși s-a retras la moșia sa de la Schinetea, recunoașterea faptelor sale glorioase a continuat să se arate. Astfel, în 1923 generalul Prezan a fost primit în Academia Română ca membru de onoare; în 1924 regele Ferdinand a promulgat legea adoptată de Parlament prin care se autoriza ca generalul Prezan să poarte toată viața uniforma militară și să se bucure de onoruri militate. Dar cea mai mare recunoaștere a meritelor sale avea să fie la 25 octombrie 1930, când regele Carol al II-lea avea să-i confere înalta demnitate de mareșal al României.

A murit în iulie 1943, iar la înmormântare, renumitul ziarist al perioadei interbelice, Pamfil Șeicaru a evocat personalitatea mareșalului Constantin Prezan: „...ofițer de o rară eleganță morală, un aristocrat în gestul stăpânit, în liniștea cu care întâmpina adversitățile...Nu-și voia prestigiul militar transformat în momeală electorală, nu-și vedea rostul în combinațiile de partid. A vroit să rămână până la sfârșitul vieții militar, generalul unității naționale și nimic mai mult.”

Din motive ideologice, în anii regimului comunist faptele sale au fost trecute în uitare. După 1990 faptele mareșalului Prezan au revenit în binemeritata recunoaștere: i-au fost ridicate mai multe busturi la Alba Iulia, la Iași, în fața comandamentului Diviziei 4 “Gemina” din ClujNapoca (care o perioadă a purtat numele mareșalului). De asemenea, în București o arteră centrală se numește Bulevardul Mareșal Prezan.

Traian Moșoiu (1868-1932)

Repere biografice: Născut la Tohanu Nou/Brașov la 2 iulie 1868 – a murit la București în data de 15 august 1932. Este înmormântat în cimitirul Bellu.

Domeniul de activitate: General al Armatei Române și om politic. Între 1918-1919 a fost comandant al Armatei a IV-a Transilvania.

A participat la campania militară din Bulgaria din 1913 și a fost numit comandant al Regimentului 30 Vânători de munte de la Câmpulung, cu gradul de locotenent-colonel. În Primul Război Mondial s-a remarcat, atât în 1916, cât și în 1917, prin apărarea unor puncte strategice din Munții Carpați. Pentru meritele militare, în 1917 generalul Berthelot l-a decorat cu Legiunea de Onoare.

În 11 decembrie 1918 s-a constituit Comandamentul Trupelor din Transilvania, generalului Traian Moșoiu încredințându-i-se conducerea acestuia. În această calitate, a condus acțiunile militare care au dus la eliberarea unei mari părți a teritoriului Transilvaniei. În perioada 12 aprilie – 24 iunie 1919 a fost însărcinat cu comanda Grupului de Nord din cadrul Comandamentului Trupelor din Transilvania, îndeplinind concomitent și funcția de ajutorant al generalului Gheorghe Mărdărescu. Unitățile militare din cadrul Grupului de Nord de sub comanda sa au eliberat Crișana și Maramureșul, contaminate vremelnice de bolșevismul maghiar. Este considerat eroul care a eliberat Oradea, în semn de recunoștință în orașul de pe Crișul Repede a fost ridicată în anul 1990 din secolul trecut, o statuie a generalului Moșoiu.

După pătrunderea armatei române în Budapesta, generalul Traian Moșoiu a fost numit comandant al Garnizoanei militare Budapesta și guvernator militar al teritoriilor ungare de la vest de Tisa. A publicat două lucrări de teorie privind infanteria: • Spiritul ofensiv al infanteriei • Instructorii recruților de infanterie În domeniul politic, a fost membru al Partidului Național Liberal, senator de drept, ministrul de război, ministrul comunicațiilor, ministrul industriei și comerțului etc.

Gheorghe Avramescu (1884-1945)

Repere biografice: Gheorghe Avramescu s-a născut la 26 ianuarie 1884 la Botoșani și a fost unul dintre cei mai iscusiți comandanți militari pe care i-a avut armata română. A frecventat cursurile Școlii Militare de Infanterie și Cavalerie din București, pe care a absolvit-o în 1908. Începută în timpul Primului Război Mondial, în 1919 a absolvit Școala Superioară de Război. A fost combatant în trei războaie în care a fost implicată România: campania din Bulgaria din 1913, din cadrul Războaielor Balcanice, Primul Război Mondial și Al Doilea Război Mondial. În Primul Război Mondial, ca urmare a faptelor de vitejie din timpul bătăliei de la Mărășești, tânărul ofițer Gheorghe Avramescu a fost decorat cu ordinele Steaua României și Coroana României. Tot atunci a fost înaintat la gradul de maior. În 1936 avea să fie avansat general de brigadă, în 1941 ajungea general de brigadă, iar în 1945 general de armată. În al Doilea Război Mondial a luptat atât pe frontul de est, cât și pe cel de vest. În mai multe rânduri a semnalat dificila colaborare pe frontul de vest cu armata sovietică, acuzând pe comandanții sovietici că foloseau abuziv logistica și alimentele destinate soldaților români. În martie 1945 a murit în condiții neelucidate pe frontul de vest, în Slovacia. Înmormântat inițial la Budapesta, în 2000 rămășițele sale trupești au fost aduse la Cluj-Napoca și depuse în Cimitirul Militar.

Domeniul de activitate: A fost general al armatei române în Al Doilea Război Mondial, luptător atât pe frontul de est cât și cel de vest. Între 1944-1945 a fost comandant al Armatei a IV-a Transilvania.

Repere ale activității: Participant activ la trei importante conflagrații regionale și mondiale, numele generalului Gheorghe Avramescu se leagă în mod deosebit de participarea la Al Doilea Război Mondial. Începutul războiului l-a aflat la comanda Corpului de Vânători de Munte în fruntea căruia a luptat în Crimeea, unde a avut o importantă contribuție la căderea Sevastopolului în iulie 1942. A fost recompensat cu numeroase decorații, atât românești cât și germane, inclusiv Ordinul Mihai Viteazul. Din 1943 i s-a încredințat comanda Corpului 3 armată. Ebenimentele de la 23 august 1944 l-au găsit în funcția de comandant al Armatei a 4-a. În fruntea acesteia a participat la eliberarea Transilvaniei și la continuarea războiului antihitlerist pe teritoriile Ungariei și Cehoslovaciei. Armata a 4-a a contracarat planurile comandamentului militar german de a pune stăpânire pe Carpații Meridionali și a înaintat în Transilvania, executând ample operațiuni ofensive care au culminat cu eliberarea întregului teritoriu ocupat de Ungaria Horthystă prin Dictatul de la Viena. La 25 octombrie 1944 Armata a IV-a a eliberat Careiul, ultima localitate românească aflată sub ocupație maghiară. După mutarea liniei frontului de vert în Ungaria și Cehoslovacia starea conflictuală dintre generalul Avramescu și comandanții Armatei Roșii s-au acutizat. La aceasta a contribuit atât nemulțumirea soldaților români pentru continuarea luptelor dincolo de granițele României, cât și intenția regelui Mihai de-al numi, în martie 1945, pe Gheorghe Avramescu în fruntea unui nou guvern al României. Aceasta intenție era în contradicție cu dorința sovieticilor de a fi instalat la București un guvern condus de Petru Groza. Pentru a forța mâna regelui, sovieticii au sechestrat familia generalului Avramescu, iar acesta a fost învinuit de colaborare cu inamicul german și a murit în condiții neelucitate. Cel mai probabil, a fost ucis la inițiativa serviciilor secrete sovietice. După căderea regimului comunist personalitatea generalului Gheorghe Avramescu a întret în atenția oficialităților rămâne, în anul 2000 fiind reînhumat cu onoruri militare în Cimitirul Militar din Cluj-Napoca. Un bust care îl reprezintă pe general se află postat în fața Comandamentului Diviziei a IV-a Gemina din Cluj-Napoca. Batalionul 24 Vânători de Munte din Miercurea Ciuc, comandat de general la începutul războiului, poartă astăzi numele lui Gheorghe Avramescu.

Nicolae Dăscălescu (1884-1969)

Repere biografice: Supranumit „generalul-soldat” pentru grija acordată militarilor pe care i-a comandat, Nicolae Dăscălescu s-a născut în comuna nemțeană Căciulești la 29 iunie 1884. A avut parte de o pregătire militară de excepție absolvind Școala de Ofițeri de Artilerie, Geniu și Marină din București, Școala Specială de Artilerie și Geniu și Școala Superioară de Război. S-a aflat în prima linie a frontului atât în primul cât și în al Doilea Război Mondial. În Primul Război Mondial a avut funcția de comandant de baterie și divizie în cadrul Regimentului 4 Artilerie și a participat la luptele

din Transilvania (1916), de la Coșna și Cireșoaia (1917), precum și la campania din Ungaria, pentru înlăturarea regimului communist condus de Bela Kun (1919). În Al Doilea Război Mondial a participat la luptele de eliberare a Basarabiei, la luptele de la Odesa și Cotul Donului. A contribuit la eliberarea Dobrogei de sub controlul trupelor germane, la luptele pentru eliberarea Transilvaniei de sub regimul horthist. A continuat războiul pe frontul de vest, luptând pentru eliberarea Ungariei și a Cehoslovaciei. Pentru faptele de vitejie, a fost decorat cu numeroare distincții militare: Ordinul “Sf. Ana”, “Coroana României”, Ordinul “Mihai Viteazul”. După instaurarea regimului communist a fost acuzat de crime de război, i s-a naționalizat casa din Piatra Neamț și i s-a retras dreptul la pensie. A fost arestat în 1951 și judecat pentru că a luptat pe frontul de est, împotriva Uniunii Sovietice. A fost închis la Jilava până în 1955. A încetat din viață în 1969, fiind înmormântat la Piatra Neamț.

Domeniul de activitate: A fost general al armatei române-artilerist în Al Doilea Război Mondial, luptând atât pe frontul de est cât și cel de vest. În 1945 a fost comandant al Armatei a IV-a Transilvania.

Repere ale activității: După absolvirea studiilor militare, pentru competențele dobândite și dovedite pe câmpul de luptă, Constantin Dăscălescu a promovat toate gradele militare, ajungând să fie, în 1942, avansat general de corp de armată. General de divizie la intrarea României în Al Doilea Război Mondial, Nicolae Dăscălescu a participat la luptele de eliberare a Basarabiei și la luptele de la Odesa și Cotul Donului, apoi la eliberarea Dobrogei de sub controlul trupelor germane, la luptele pentru eliberarea Transilvaniei de la Sângiorgiu de Mureș și Oarba de Mureș, iar pe teritoriul Ungariei, a condus acțiunile ofensive ale Corpului 2 Armată pentru forțarea Tisei. În Cehoslovacia, Nicolae Dăscălescu a comandat Armata a 4-a română, în luptele de la Roznava, Banska-Bystrica și Kremnica. În confruntările pentru cucerirea orașului Bansca-Bystrica, a fost grav rănit în luptele din prima linie, în martie 1945, dar nu a părăsit frontul și a rămas la comanda bataliei. În luptele de pe teritoriul Cehoslovaciei au fost remarcate eroismul și omenia generalului Dăscălescu. Acestea s-au reflectat în comportamentul exemplar al armatei române față de populația cehoslovacă la intrarea Armatei a 4-a române în Cehoslovacia. Pentru aceste merite și altele care au urmat, la terminarea războiului avea să fie citat printre personalitățile militare ale lumii care au contribuit la stabilirea păcii. Cu toate meritele avute în lupte, la încheierea celui de-al Doilea Război Mondial Nicolae Dăscălescu a fost trecut în rezervă, fiind apoi arestat și trimis în judecată pentru crime de război. Pentru că avea o mică proprietate în comuna natală, comuniștii l-au considerat chiabur, iar pentru participarea la războiul antisovietic l-au declarat criminal de război. Fără a fi condamnat, a fost arestat în 1951. A fost eliberat în 1955 din închisoarea Jilava și, după 10 ani de persecuții și abuzuri, i s-a acordat o pensie de drept. În anul 1964, eroul general-soldat Nicolae Dăscălescu a fost reabilitat, însă a evitat să mai participe la viața publică, refuzând invitațiile la ceremoniile militare organizate de statul communist. În prezent unitatea militară de artilerie care apără spațiul aerian al României, Brigada 1 Rachete sol-aer, poartă numele generalului Nicolae Dăscălescu.

Dănilă Papp (1868- 1950)

Repere biografice: Dănilă Papp (n. 20 mai 1868, Avram Iancu, județul Bihor - d. 1950, Sibiu) a absolvit Academia Militară Tereziană din Viena. Domeniul de activitate: Ofițer, ambasador. Între 1924-1930 a fost comandant al Armatei a IV-a Transilvania.

Repere ale activității: A fost ofițer și combatant în cadrul a două armate, aflate în Primul Război Mondial în tabere adverse: armata austro-ungară și armata română. A luptat în timpul Primului Război Mondial pe frontul din Galiția de Nord, pe frontul din Bucovina și pe cel din Italia, fiind promovat la gradul de general de brigadă. În 1918 a devenit membru în Consiliul Dirigent al Transilvaniei, și, pentru merite militare deosebite, a fost avansat la gradul de general și de șef al Statului Major. Dănilă Papp a fost unul dintre ofițerii care și-au adus o contribuție importantă la Unirea Transilvaniei cu România. A participat la campania antibolșevică din Ungaria din anul 1919. În timpul lui Carol al II-lea a fost guvernatorul Ținutului Mureș. De religie greco-catolică, în ultimii ani de activitate aflat pe scena publică a devenit ambasador l României pe lângă Sfântul Scaun, un post de o importanță extraordinară, în contextul în care Vaticanul făcea eforturi uriașe pentru a stăvili extinderea celui de-al Doilea Război Mondial. După 23 august 1944, viața sa a urmat un destin nefericit, fiind trecut de către comuniști în rândul „dușmanilor poporului” și privat de o serie de drepturi civile.

Alexandru Hanzu (1871-1949)

Repere biografice: Alexandru Hanzu (n. 17 octombrie 1871, Cacova, jud. Sibiud. 1949, Cluj), absolvent al Școlii Militare de Ofițeri din Viena, încadrat ca locotenent în armata austro-ungară (1894), a urcat în ierarhia militară devenind general de brigadă.

Domeniul de activitate: Ofițer. Între 1930-1931 a fost comandant al Armatei a IV-a Transilvania.

Repere ale activității: Alexandru Hanzu a fost un militar de carieră și un mare patriot român. Imediat după prăbușirea Imperiului Austro-Ungar, împreună cu prietenul său generalul Dănilă Papp s-au pus la dispoziția Comitetului Național Român

Central. A fost comandantul Gărzilor Naționale Române din Transilvania cu 18 000 de combatanți și 21000 în Banat. Cu aceste efective, cei doi generali au preluat puterea în 25 de comitate din Transilvania și au pregătit Adunarea de la Alba Iulia. Consiliul Dirigent al Transilvaniei, cu sediul la Sibiu, l-a integrat în Compartimentul de Apărare și Ordine Publică, aflat în subordinea lui Cicio Pop, pentru a se ocupa de organizarea Armatei din Transilvania.

După desființarea Gărzilor Naționale Austro-Ungare, a fost numit comandant al Diviziei 16 Infanterie și a fost desemnat, de către Marele Stat Major, șef al Biroului 1 pentru Armata din Transilvania. În iunie 1919 a respins atacul armatei maghiare condusă de Béla Kun, care viza ocuparea Transilvaniei și a participat la contraofensiva armatei române, lansată la data de 2 august 1919. I-a primit pe emisarii unguri, înmânându-le condițiile capitulării.

După 1927, a fost comandantul Corpului Vânătorilor de Munte, pe care l-a înființat la Bistrița și al Corpului 6 Armată de la Cluj. În perioada dictaturii regale, generalul Alexandru Hanzu a fost regent al Ținutului Someș, cu reședința la Cluj. În cei doi ani, 1938-1940, în care a deținut această funcție, a obținut sprijin financiar pentru finalizarea lucrărilor la Catedrala Ortodoxă din Cluj. După instaurarea regimului comunist după instaurarea regimului comunist, atât lui cât și generalului Dănilă Papp, li s-au tăiat pensiile militare și li s-au confiscat proprietățile. Au locuit împreună în ultimii ani de viață, în pivnița unui imobil din strada Mihai Eminescu din Cluj-Napoca. Își doarme somnul de veci în Cimitirul Central din Cluj-Napoca.

Notă: Toate imaginile utilizate fac parte din domeniul public și provin din surse din mediul virtual. Ele sunt utilizate doar în scop didactic și sunt destinate exclusiv pregătirii elevilor care intenționează să participe la concursul „Eroi și Fapte în Istoria Națională”.